

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

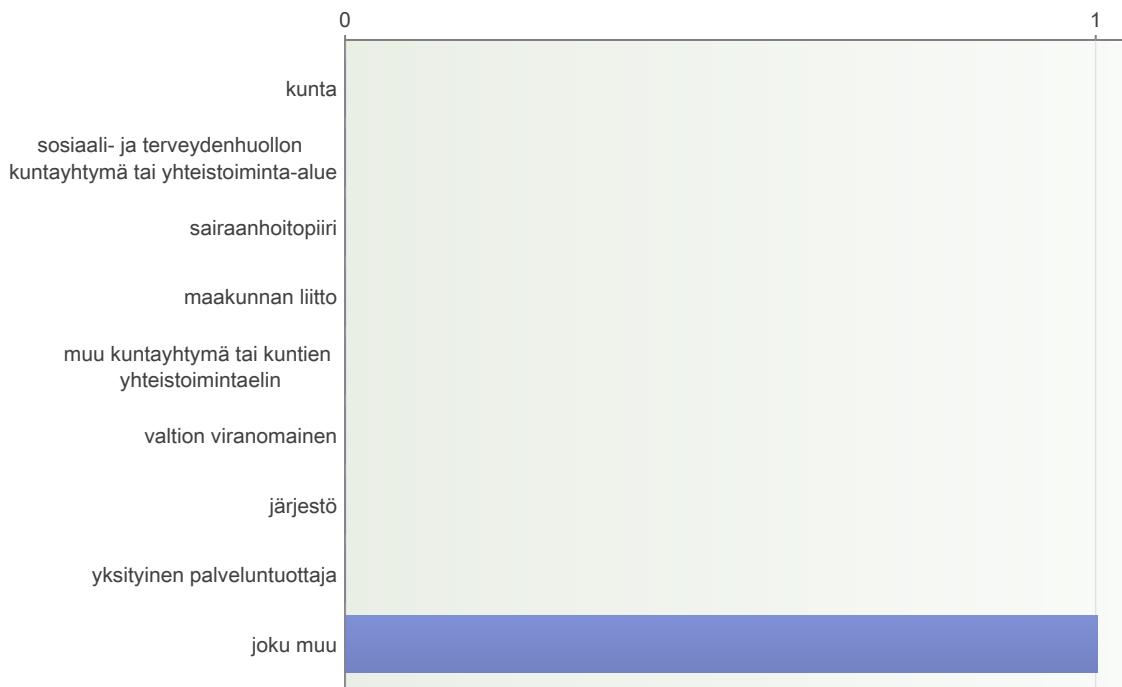
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Perussuomalaiset r.p.	Riikka Purra	Riikka Slunga-Poutsalo, riikka.poutsalo@perussuomalaiset.fi; 040 505 1660		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

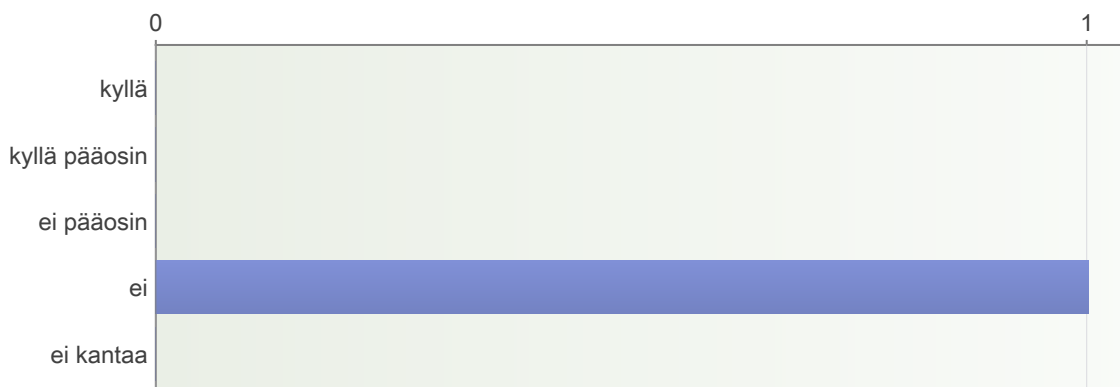

Avoimet vastaukset: joku muu

- poliittinen puolue

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikä tahansa valinnanvapausmalli palvelee parhaiten sitä väestönosaa, jolla on kyky ja halu aktiiviseen valinnantekoon. Erityisen vaikeaa valinnanteko on eniten palveluja tarvitsevilla (10 prosenttia väestöstä). Näille asiakkaille on esityksessä tarjolla kapea-alaista soiaalihuollon ohjausta ja neuvontaa sote-keskuksissa.

Nyt tarjolla oleva esitys on kuitenkin ongelmallinen myös tämän perushuomion ulkopuolella. Tärkeimmille hyvinvointi- ja terveyserojen tai yhdenvertaisuuden esteille ei tehdä mitään. Kahden tai useamman eri "kerroksen" palvelut säilyvät, erityisesti koska työterveyshuolto säilyy. Keskeisin eriarvoisuuden mekanismi syntyy siitä, että työterveyden tai itse maksettujen yksityisten palveluiden tai sairaskuluvakuutusten käyttäjät pääsevät nopeammin lääkäriin ja erikoissairaanhoidon. Myös peruspalveluihin syntyy todennäköisesti kaksi erillistä kaistaa. Asiakas voi asiakasseteliä käyttäessäänkin käyttää omia rahojaan ja näin ollen kustantaa itselleen lisäpalveluita.

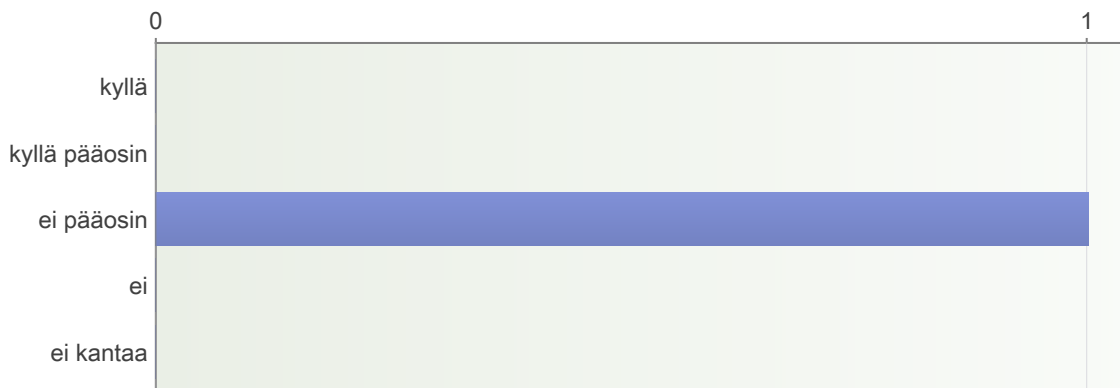
Asiantuntija-arvioiden mukaan myös asiakasmaksut tulevat nousemaan. Ne ovat Suomessa jo nyt suhteellisesti korkeat. Asiakasmaksujen korotus heikentää jälleen kaikkein huono-osaisempien hoitoonpääsyä.

Myös alueellisesti on syntymässä merkittäviä eroja palveluissa ja mahdollisuudessa valita. Syrjäseuduille syntyy markkinapuutteita, joiden paikkaaminen on aina julkisen vastuulla. Ongelmia on myös erikokoisten maakuntien selviytymisessä.

Yleisesti ottaen näyttää erittäin epätodennäköiseltä, että yhdenvertaisuus paranisi esitetyillä tavoilla.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelut ovat tässä esityksessä huomattavasti suppeammat kuin aiemmin. Oleellisinta integraation ym. kannalta on se, että sosiaalihuollon palvelut ovat kokonaan ulkopuolella. Tällöin liikelaitoksen tekemä palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma ovat keskeisiä, ja siis asiakkaan oma vaikutusmahdollisuus sidoksissa näihin.

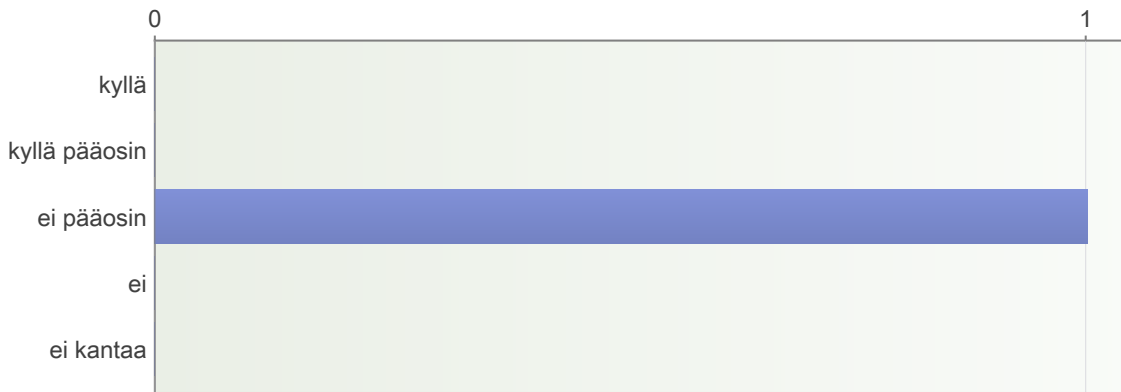
Valinnanvapaus ei sovellu yhtäläisesti kaikille ryhmille (ks. edellä). Asiakkaiden ohjaus, tuki ja muut palvelujen piiriin pääsemisen käytännöt ovat ensiarvoisen tärkeitä. Näitä ei kuitenkaan esityksessä riittävällä tavalla tehdä konkreettisiksi.

Vaikutusmahdollisuuksia tarkasteltaessa on huomionarvoista myös ymmärtää, että joskus potilaan toive hoidosta on täysin eri kuin se, mikä olisi lääketieteellisesti perusteltua.

Esityksessä piilee vahvasti sekä yli- että alihoitamisen riski.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

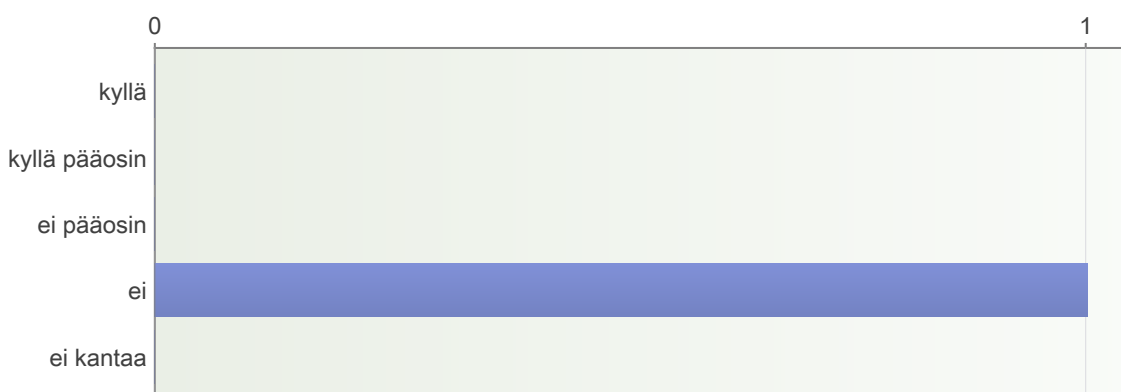
- Valinnanvapautta leimaa suuri tiedon epäsuhta - oleellista ja valinnan kannalta merkityksellistä tietoa ei välttämättä ole tarjolla kuin tuottajilla. Ongelmia on myös siinä, että mitään varsinaista laatu- tai vaikuttavuusmittaristoa ei ole olemassa. Yksityisten toimijoiden markkinointi perustuu jo nyt vahvoihin mielikuviin.

Ongelma on varmaankin pienin yksinkertaisissa perusterveydenhuollon palveluissa, mutta kasvaa välittömästi tämän jälkeen.

Myös tosiasiallinen palveluiden saatavuus saattaa muodostua ongelmalliseksi, erityisesti alueellisesti.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

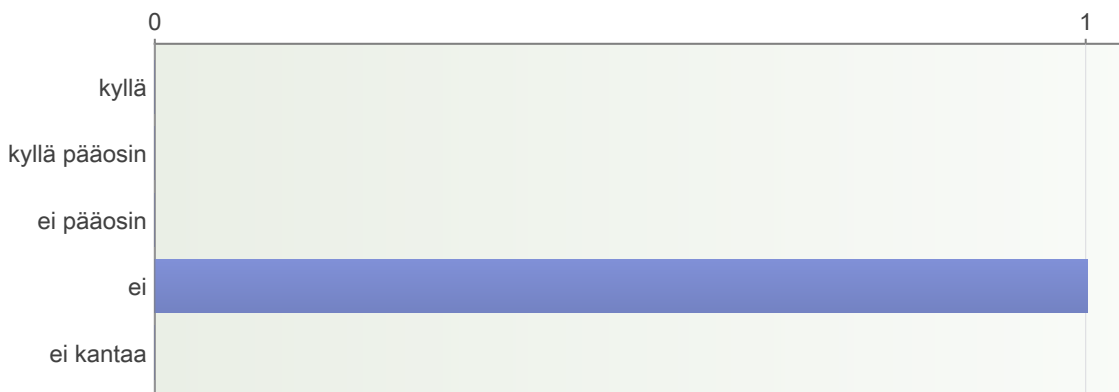
- Lakiesityksessä ei lainkaan riittävällä tavalla tuoda esiin, miten integraatio ja muunlaiset yhteensovittamiset toteutetaan. Sote-keskuksissa ei esityksen mukaan ole sosiaalipalveluja, vaan ainostaan neuvontaa ja ohjausta. on kaikkein heikoin laaja-alaisia palveluntarpeita omaavien asiakkaiden tapauksessa.

Maakunnalla ei ole kunnollisia välineitä varmistaa hoito- ja palveluketjuja, kun tuottajakenttä on niin hajanainen. Kokonaisvastuu määrittäminen on epäselvää. Asiakkailla on riski pudota hoitoketjujen väliin, minkä ehkäisyn piti olla yksi koko uudistuksen tärkeimmistä tavoitteista.

Myös asiakassuunnitelman ongelmallisuus on selvää. Malli on liian monimutkainen ja hoitoketjuja katkova. Asiakassuunnitelma ei esityksessä millään tavalla selkeytä toimintamalleja eikä lisää palvelujen yhteensovittamista.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

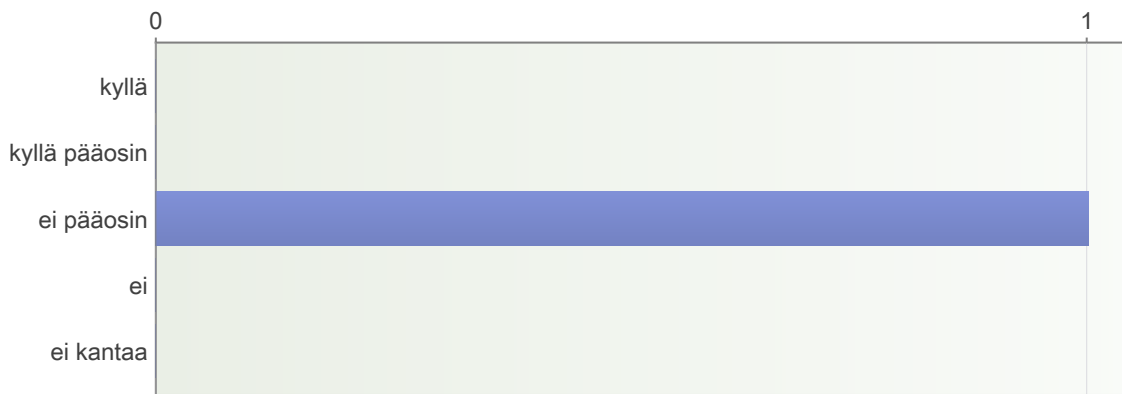
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kumpikaan integraatiotyyppi ei toteudu esityksessä. Erityisesti vertikaalisen integraation kohdalla heikennys nykytilanteeseenkin nähden on selvä. Asiaa käsitellään tarkemmin kyselyn useassa kohdassa.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

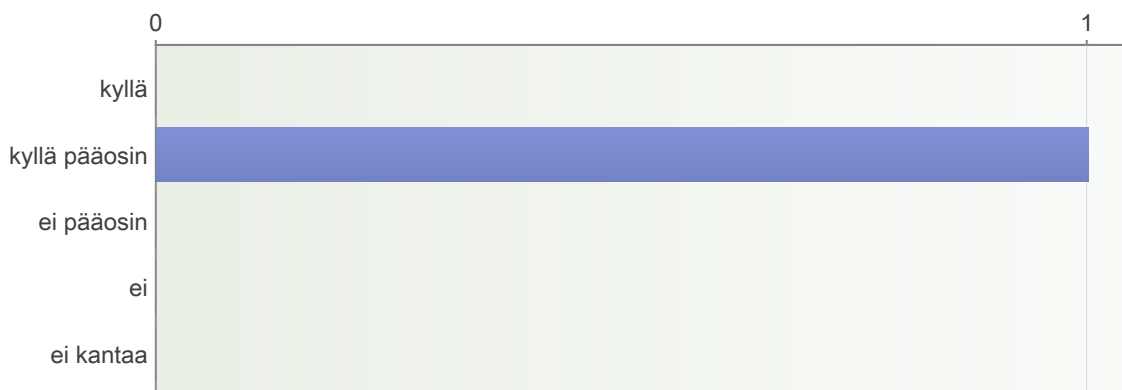
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan edellytyksiä selviytyä järjestämisvastuusta heikentää toimijoiden runsas määrä. Myös tietoon ja tiedon kulkuun liittyvät ongelmat ovat oleellisia.

Maakuntien itsehallinnon puute ja sidotut kädet aiheuttavat ongelmia ja vääristyneitä kannustimia. Kustannusten kasvun supistamisvaade ei tule onnistumaan. Liikkumavara on pientä.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

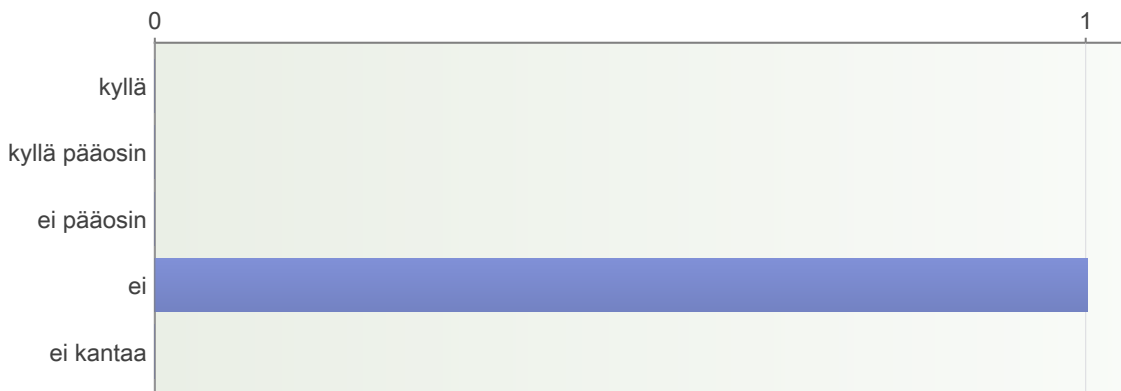
Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä edelleen mukana oleva huomattava nopeatahtisuus voi hankaloittaa uusien toimintatapojen suunnittelua ja käyttöönottoa.

Innovaatioiden onnistunutkaan käyttöönotto ei tietenkään mitenkään kykene kompensoimaan esityksen muita, huomattavan laaja-alaisia ongelmia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys ei anna kasvujen hillinnästä mitään selkeitä esimerkkejä. Useiden asiantuntijoiden mukaan säästöt saattavat muuttua lisäkustannuksiksi, jopa huomattaviksi, samalla kun hoidonlaatu ei muutu tai jopa heikkenee. Viittaamme erityisesti Valtiontalouden tarkastusviraston arviointeihin.

Laaja ja laadukas valinnanvapaus edellyttäisi lisärahoitusta. Tämä ei sovi yhteen sen kanssa, että valtio ohjaa tiukalla rahoitusraamilla maakuntia. Lisäksi kasvamassa ovat erilaiset hallinnolliset ja sopimuksellisiin toimiin liittyvät kustannukset.

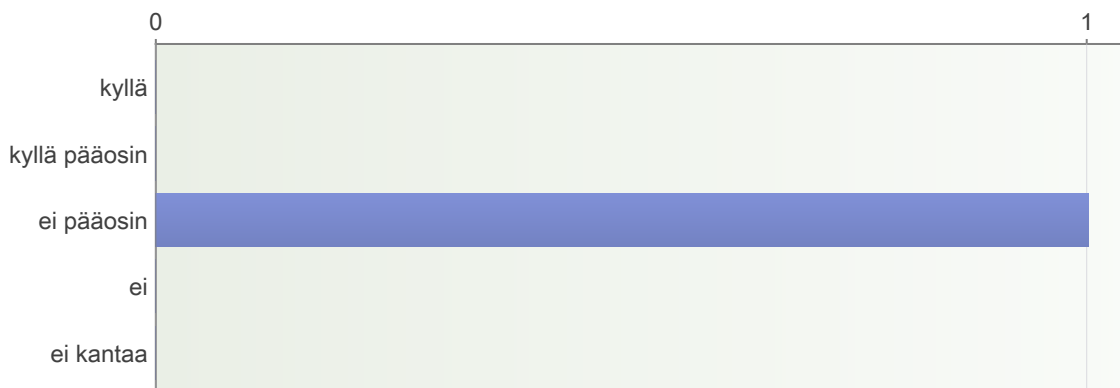
Esityksen yksi suurimmista riskeistä on työvoiman siirtyminen yksityiselle sektorille. Kun tämä yhdistetään maakunnan lakisääteisiin tehtäviin, vaarana on palkkakustannusten huomattava nousu. Myös päivistysvalmiuteen syntyvät ongelmat lisännevät kustannuksia, samalla kun yhteiskunnan kokonaisturvallisuus heikkenee.

Samoin tietojärjestelmät - joiden varaan säästötavoitetta on myös vahvasti rakennettu - ovat monen asian osalta vielä pahasti kesken.

Jos palveluiden käyttö kasvaa uudistuksen seurauksena, kustannukset todennäköisesti kasvavat.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhdenvertaiset palvelut tässä yhteydessä tarkoittavat yhdenvertaisten palvelujen saatavuutta. Maakunnan liikelaitoksen oma palvelutuotanto tuskin kykenee tietyillä alueella, ainakaan taloudellisten mahdollisuuksien rajoissa, turvaamaan yhdenvertaisia palveluita.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

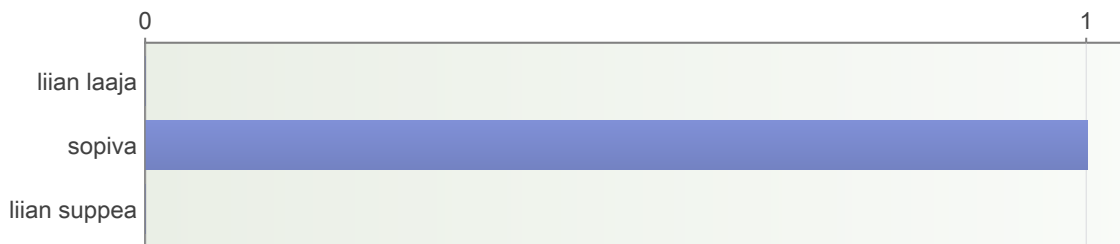
Vastaajien määrä: 1

- Tavoite asiakaslähtöisyydestä ja saumattomista kokonaisuuksista ei toteudu. Integraatiosta tulee segregatiota.

Suurin ongelma on jälleen paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden kohdalla ja sosiaalipalveluiden olemattomuus sotekeskuksissa. Miten taataan tarkoituksenmukaiset kokonaisuudet ja onnistuneet hoitoketjut?

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

24. Vapaamuotoiset huomiot.

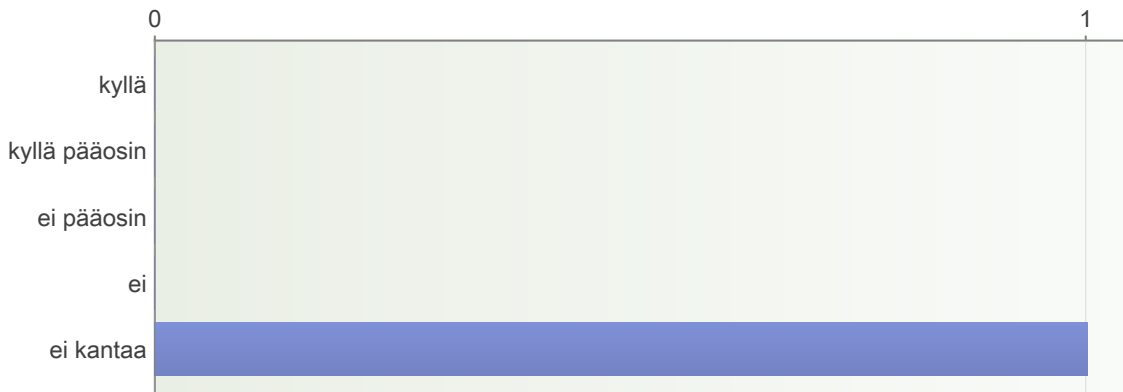
Vastaajien määrä: 1

- Hammashoittoon liittyy ongelmia lähinnä siinä, miten huomattava osa tällä hetkellä yksityisellä käyvistä asiakkaista voidaan kustannusten tai muunkaan puolesta integroida "julkisen rahan" puolelle.

Esityksessä on ongelmia myös yleis- ja erikoishammaslääkärien toimenpiteiden erilaisen korvattavuuden kohdalla. Moni yleishammaslääkäri tekee samoja toimenpiteitä kuin erikoishammaslääkäri, mutta vain edellisen antama hoito korvattaisiin, mikä asettaa potilaat eriarvoiseen asemaan sen suhteen, missä itseään hoidattavat.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

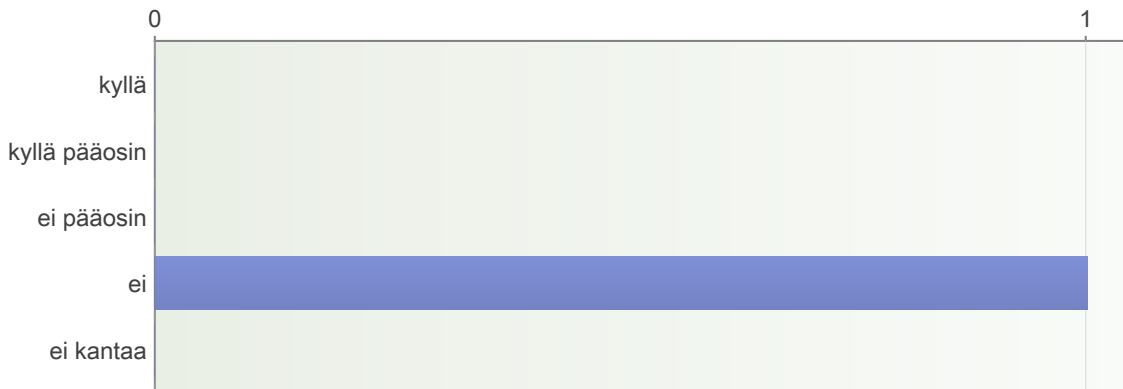
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- -

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

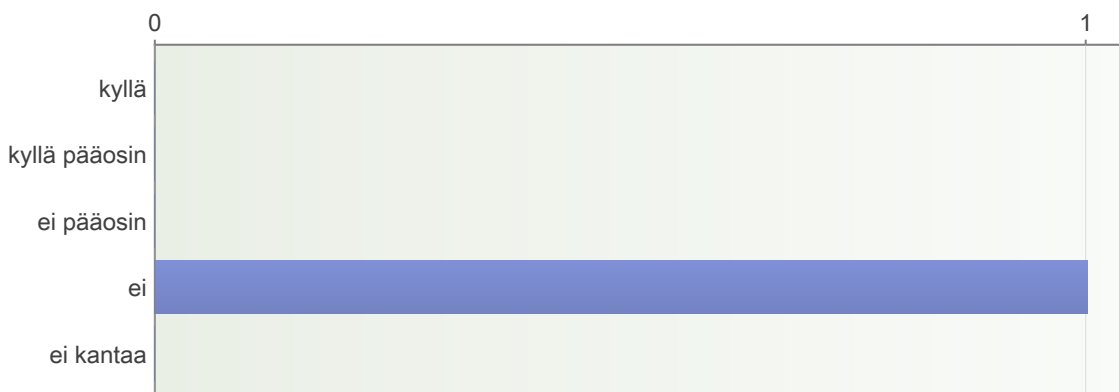
28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Jo nyt julkinen sektori huolehtii pääsääntöisesti kaikista vähänkin haastavammista potilaista yksityisten tehdessä terveiden asiakkaiden perushoitoa. Esiityksen perusteluissa esitetyt laaja-alaiset ja vaativat hoidot tulisi mainita lakiluonnoksessa maakunnan liikelaitoksen vastuulle kuuluvina ja ne tulisi rajata huomattavasti yksityiskohtaisemmin, jotta asiakkaita ei vain siirreltäisi liikelaitoksen vastuulle ansaintalogiikan perusteella.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

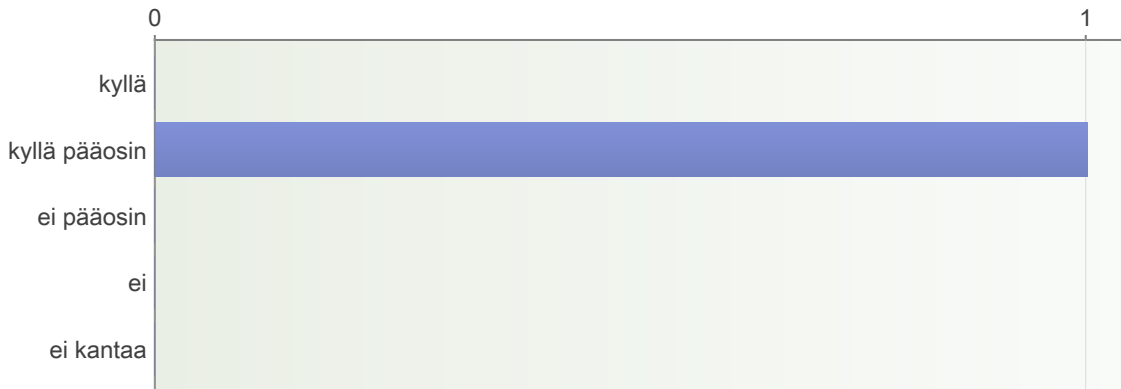
- Kysymystä on käsitelty edellä useissa kohdissa.

Sosiaalihuollon antama neuvonta ja ohjaus ei ole mitenkään riittävä palvelu sotekeskuksiin. Esiitetty malli on epäselvä ja ongelmallinen erityisesti riskiryhmien osalta, ja vaarana on, että minkäänlaista kokonaiskuvaa ei synny kenellekään hoitavalle taholle.

Esiitys on laadittu ensisijaisesti satunnaisesti palveluja tarvitsevien näkökulma edellä. Hyväkuntoiset, terveet ihmiset kykenevät tekemään valintoja ja luovimaan palveluntuottajien välillä sekä huolehtimaan siitä, että heidän tarpeisiinsa vastataan. Koko sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmämme ei voi rakentua tällaisen idean varaan.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

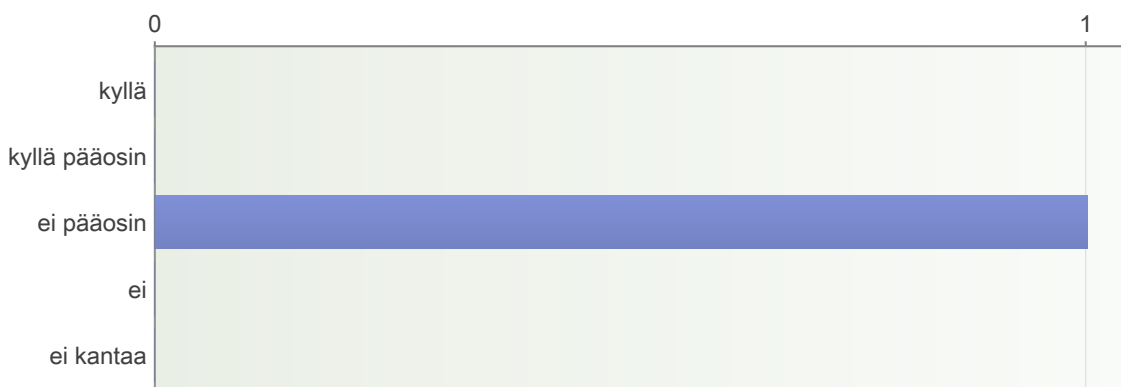
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan mahdollisuus valita liikelaitos tai vaihtaa sitä kuuden kuukauden kuluttua lisää toki valinnanmahdollisuuksia, mutta ongelmaksi muodostuu jälleen edellä käsitelty tarkoituksenmukaisen palvelun muodostuminen.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Toiminnan pitkäjänteinen suunnittelu todennäköisesti kärsii ja saattaa vaikuttaa negatiivisesti saadun palvelun laatuun.

Useissa sosiaalipuolen ongelmissa liikelaitoksen vaihtaminen kuuden kuukauden välein saattaa myös mahdollistaa ongelmien piilottelun esimerkiksi lastensuojelullisissa tapauksissa.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Aivan liian laaja asiakasseteli erityisesti erikoissairaanhoidossa pirstoo julkisen erikoissairaanhoidon kokonaisuuden. Erikoissairaanhoido on Suomessa tälläkin hetkellä huippuluokkaa, myös taloudellisen tehokkuden kannalta, joten esitys rikkoo sellaista, mikä on ehjää ja toimivaa.

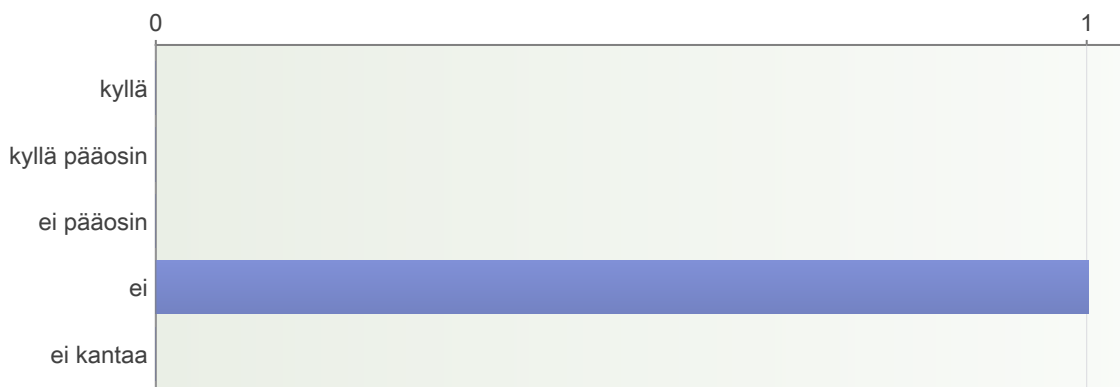
Lisäksi asiakassetelin vieminen erikoissairaanhoidon voi vaarantaa lääkärin ja hoitajien koulutuksen.

Sosiaaliseen kuntoutukseen asiakassetelitapauksessa liittyy ongelmia, joita on käsitelty edellä haastavien asiakasryhmien kohdalla. Myös kotihoitoon liittyy ongelmia erityisesti hoidon jatkuvuuden näkökulmasta.

Näin laajaa asiakassetelimallia ei ole käytössä missään muualla maailmassa. Ylipäänsä asiakassetelimalleista on monin paikoin luovuttu, sillä ne eivät ole johtaneet haluttuihin tavoitteisiin.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

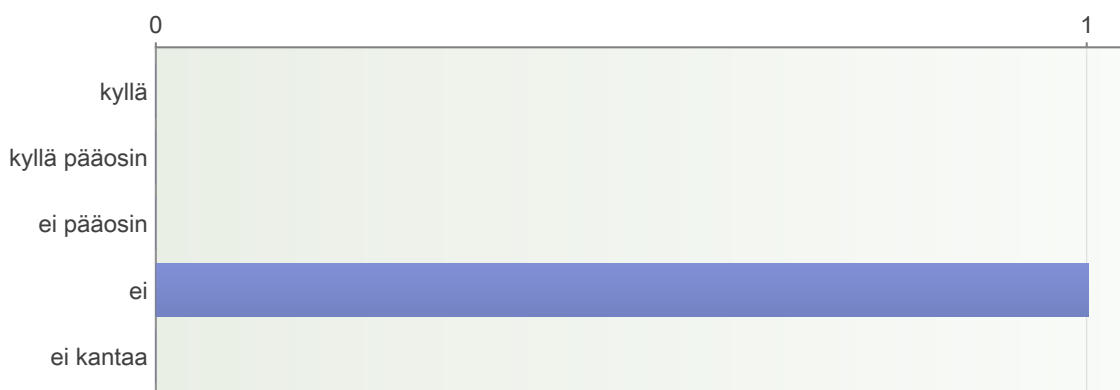
- Mikäli setelit täydentäisivät julkista palveluntuotantoa ja esimerkiksi lyhentäisivät odotusaikoja, seuraukset olisivat tietysti positiivisia. Myös hyödyllinen kilpailu toimijoiden välillä saattaa laskea kustannuksia ja nostaa laatua.

Toisaalta negatiiviset seuraukset ovat todennäköisempiä. Laaja asiakassetelin käyttö heikentää maakunnan omaa toimintaa. Se merkitsisi julkisen puolen tuottamien palveluiden merkittävää supistamista ja henkilöstön vähentämistä.

Siirtymävaiheisiin pitäisi keskittyä enemmän kuin tässä esityksessä tehdään.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

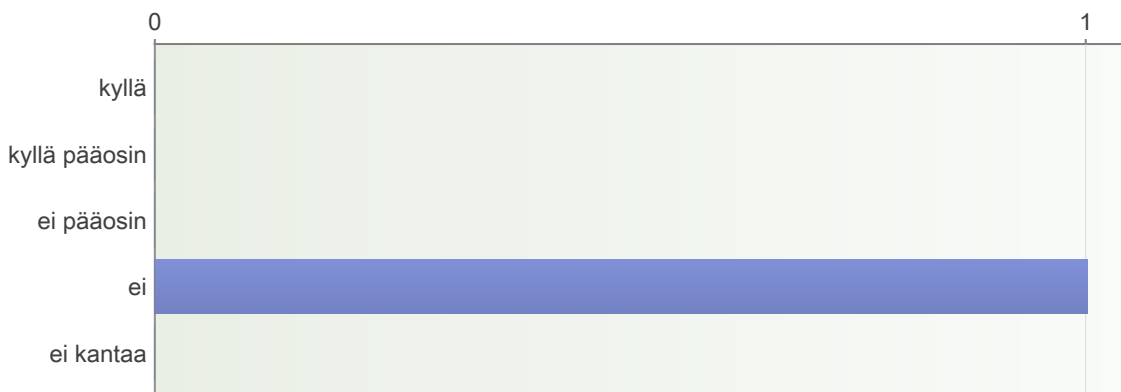
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli vaarantaa toimivat hoitoketjut, ja myös potilasturvallisuus saattaa vaarantua toiminnan laadun ja vaikuttavuuden valvonnan ongelmien myötä.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

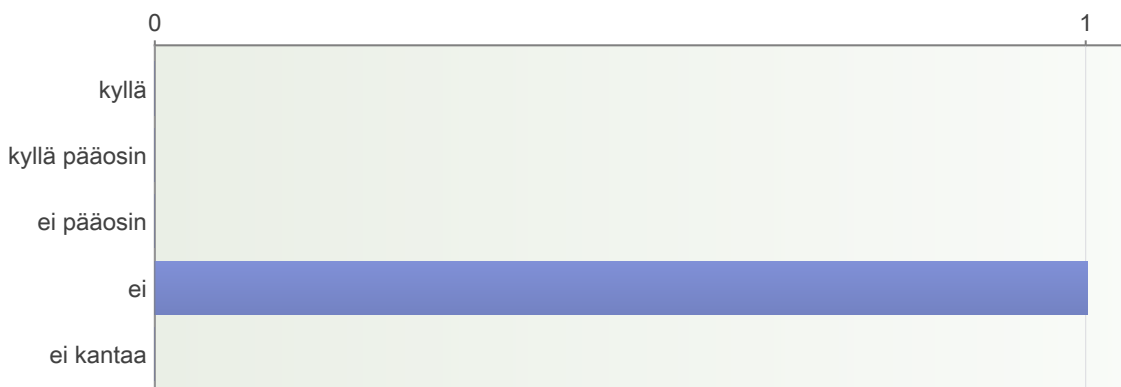
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Päätösoikeus asiakassetelin myöntämisestä on maakunnalla, jolloin asiakas valitsee vain sen, mistä hän palvelun hakee. Riittäviä tieto- ja informaatiopalveluja ei ole tarjolla.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

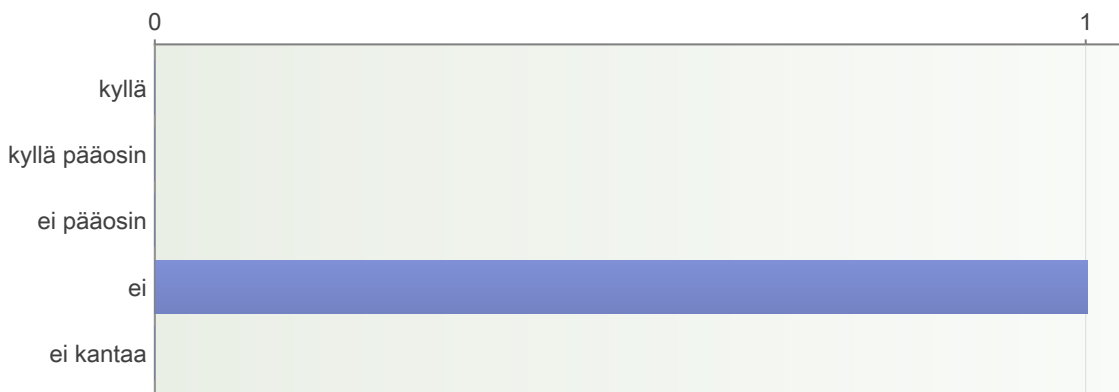
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajien suuri määrä vaikeuttaa tehtävää huomattavasti. Ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksiin ei ole luvassa riittäviä resursseja.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

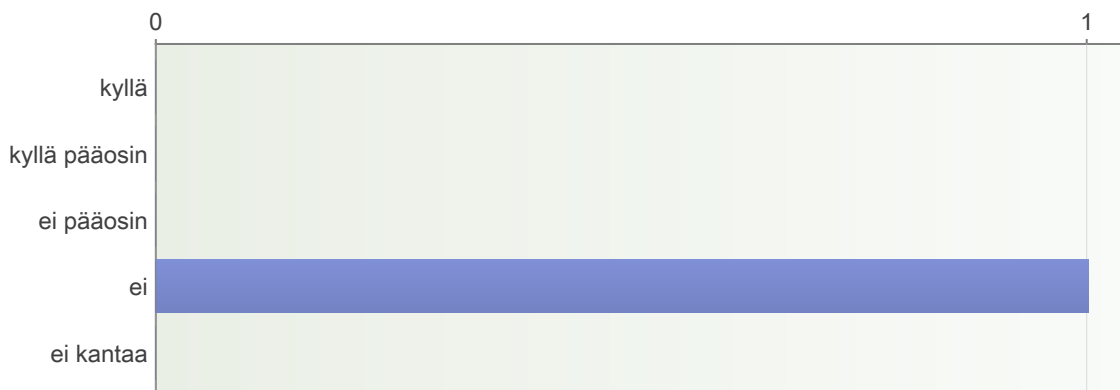
- Arvioiden mukaan vain hyvin pieni osa asiakkaista osaisi käyttää henkilökohtaista budjettia. Yhdenvertaisuus ei parane vaan heikkenee. Budjetille annetut kriteerit eivät täy.

Toisaalta on epäselvää, miten budjetti käyttäytyisi, jos se ylitettäisiin. Maakunnalla on kuitenkin velvollisuus taata tietyt palvelut, vaikka asiakas olisi jo kuluttanut budjettinsa, osin vaikuttavuudeltaan heikkoihin tai jopa turhiin palveluihin, joita yksityinen palveluntuottaja on ehkä suositellut.

Henkilökohtaisen budjetoinnin ideaalivaikutukset jäävät toteutumatta.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelman laadintavelvoite kuuluu tietyiltä osin maakunnalle ja osin myös palveluntuottajille. Maakunnan tulisi vastata suunnitelman tarkoituksenmukaisesta kokonaisuudesta, niin että se toimisi integraatiota lisäävästi.

Asiakassuunnitelman käytännön toteutus on esitetyn mallin perusteella erittäin haastavaa, ellei mahdotonta. Palvelut eivät integroidu toisiinsa eikä eri toimijoiden välillä ole vaadittavaa yhteyttä. Modulaarisuuden riskinä on palvelujen hajaantuminen ja hoidon jatkuvuuden viivästyminen.

Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelman teko ovat jälleen kaikkein oleellisimmassa roolissa paljon palveluita käyttävien kohdalla.

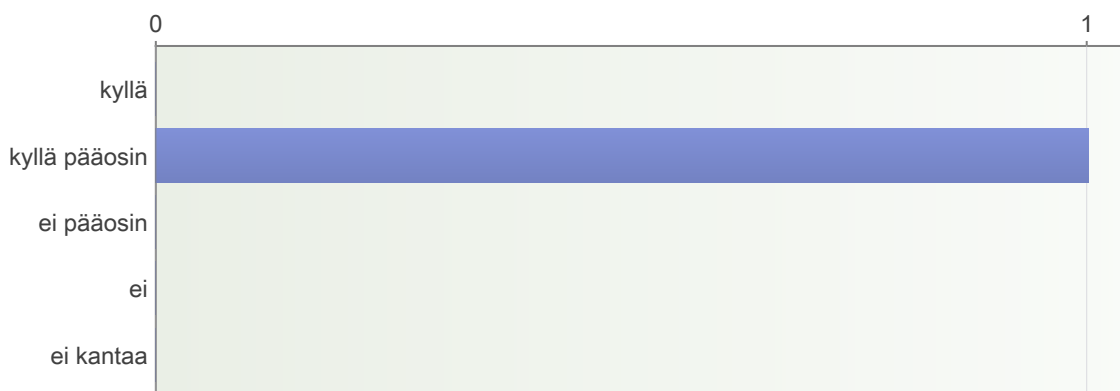
Ylipäätänsä asiakassuunnitelman laatiminen on ammatillisesti erittäin vaativa ja aikaa vievä tehtävä siinäkin tapauksessa, että asiakastietojärjestelmä olisi yhtenäinen. Keitä asiakassuunnitelman tekijät tulisivat olemaan, millaisella koulutuspohjalla? Entä kenen vastuulla on kokonaisseuranta? Pelkkä kirjaus suunnitelmaan ei takaa palvelujen onnistunutta kokonaisuutta.

Riskinä on joko asiakassuunnitelmien laadinnan huomattava ruuhkautuminen tai suunnitelmien epätarkoituksenmukaisuus, pahimmassa tapauksessa molemmat.

Myös tietosuojakysymykset ovat edelleen ratkaisematta.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

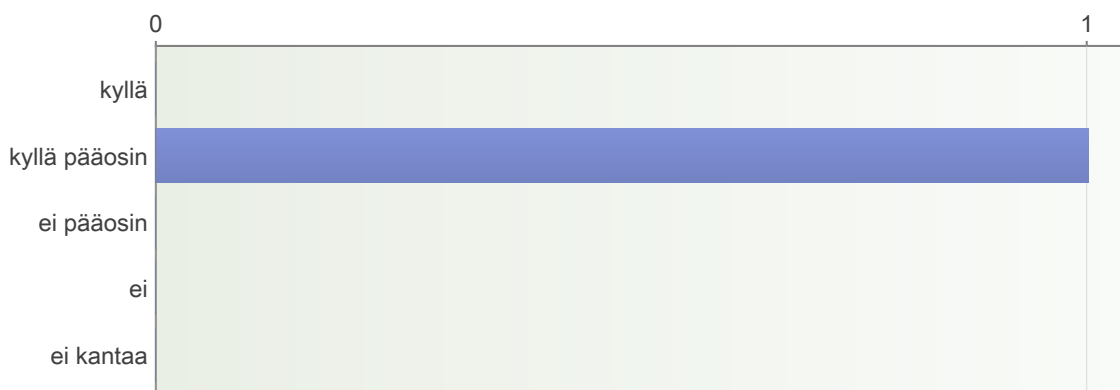

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

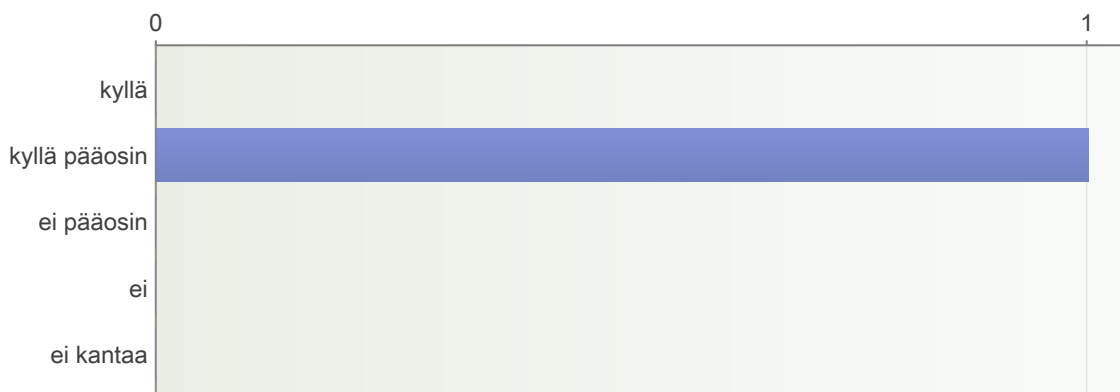

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

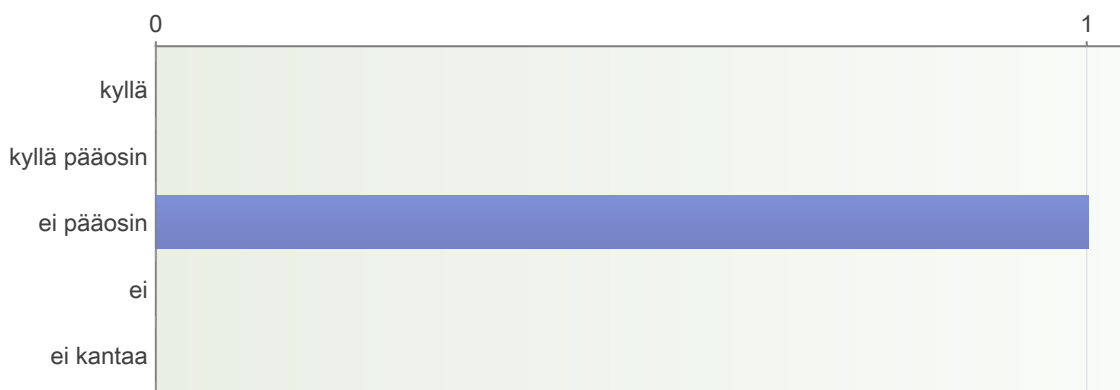

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

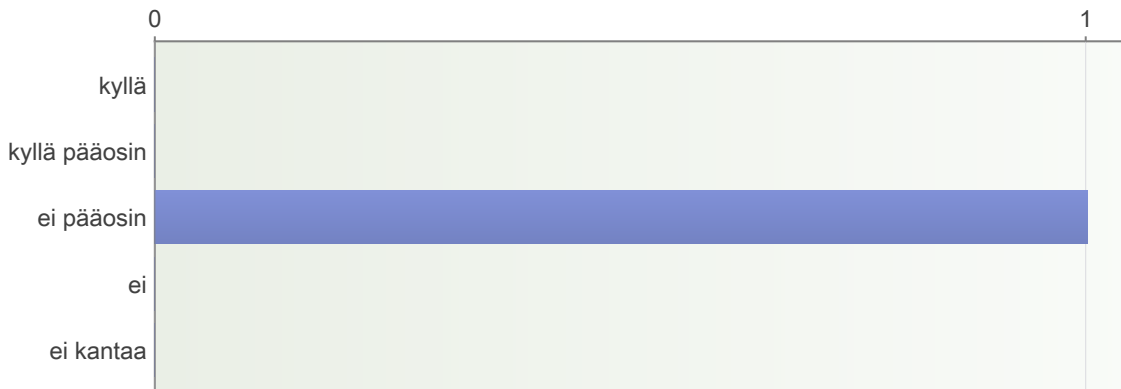
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

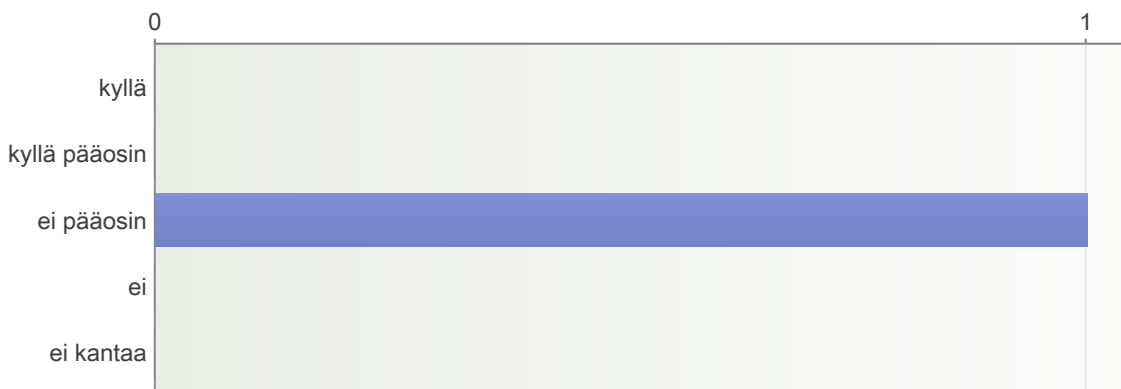
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyvä asia on, että kiinteän korvauksen suuruutta määritettäessä noudatettavat tarvetekijät on kansallisesti määritetty. Kapitaatorahoitukseen liittyy kuitenkin huomattavia riskejä. Se heikentää kaikkien toimijoiden kannustimia eikä edistä väestön hyvinvointia, terveyttä tai toimintakyvyn ylläpitämistä. Toimenpideperusteinen korvaus taas kannustaa tekemään suurikorvauksellisia toimenpiteitä.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

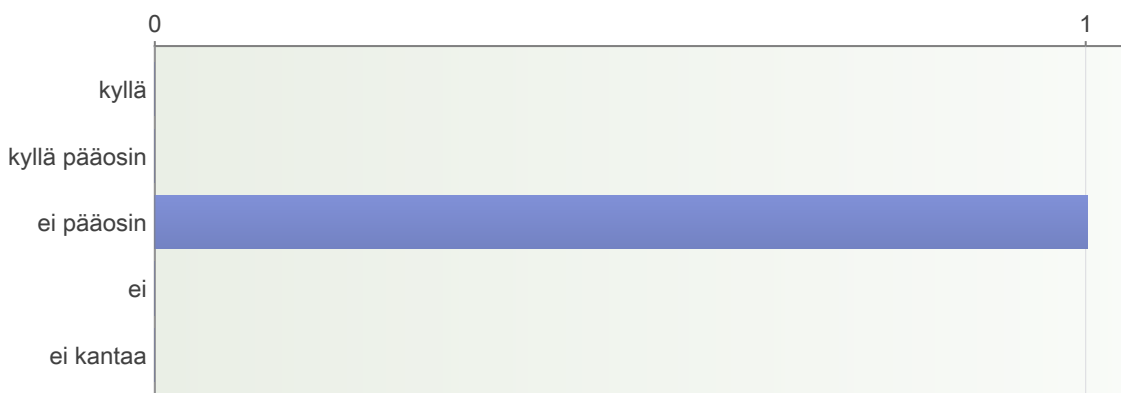
Vastaajien määrä: 1

- Suoriteperusteisuus lisää turhia toimenpiteitä.

Maakunnan tulisi määritellä kannustinperusteisten korvausten edellytyksenä olevien palvelujen laatu ja kriteeristö. Tämä edellyttää tietoa ja mittaristoa, joka toimii. Tällaisia ei ole esityksessä riittävästi tuotu esille, kuten yllä on todettu.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

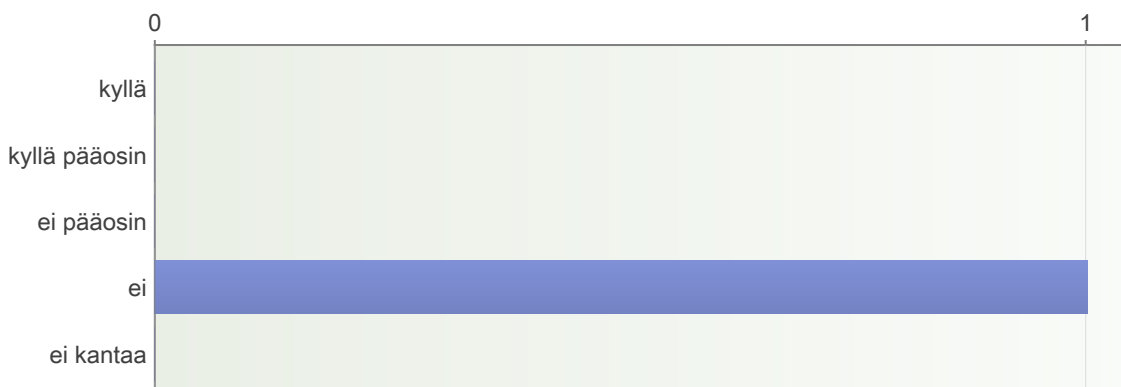

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakaseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

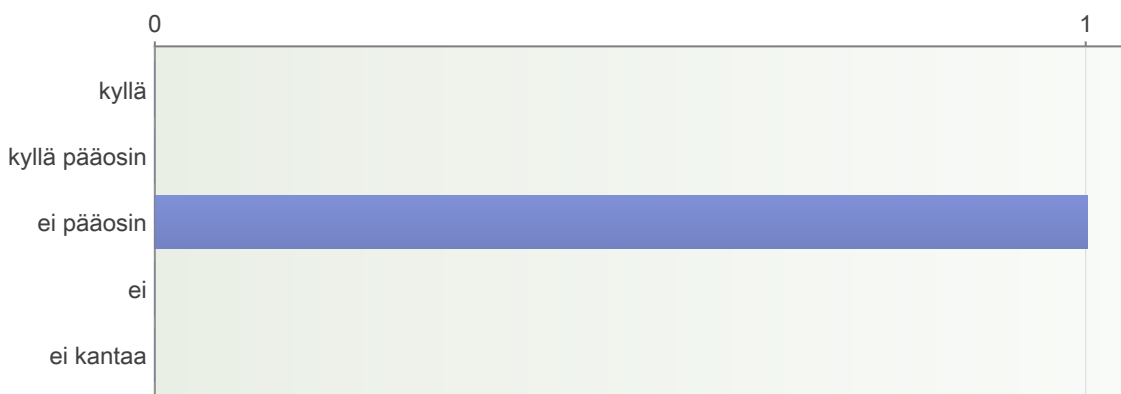
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelipalveluiden kattavuus kasvaa huomattavasti verrattuna palvelusetelikäytäntöön. Vaikka siirtymäaikoja on tarkistettu, on kokonaisuus edelleen ongelmallinen ja vaiheet liian nopeita.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

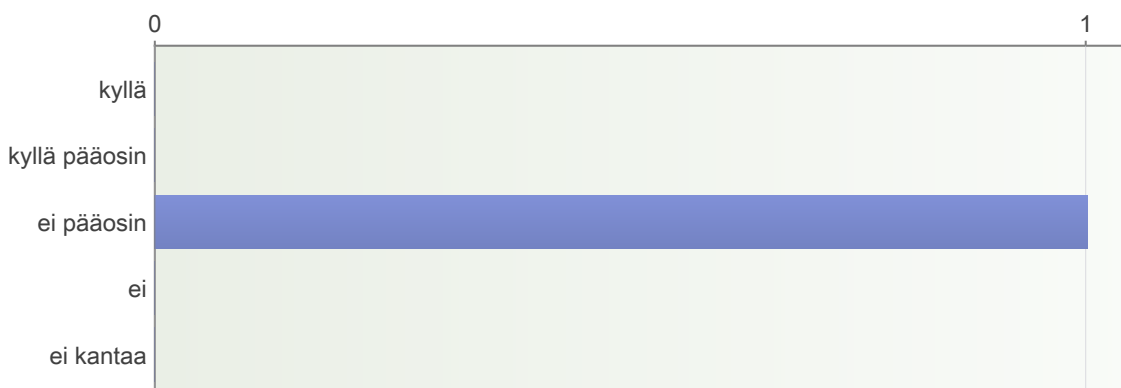
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäkausien aikana, kuten jo nyt on nähtävissä, tapahtuu merkittäviä siirtymisiä julkiselta puolelta yksityiselle. Tämä heikentää entisestään julkisen kykyä valmistautua muutokseen.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Myös tässä ongelmia henkilöstön siirtymisen kannalta.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalvaeluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

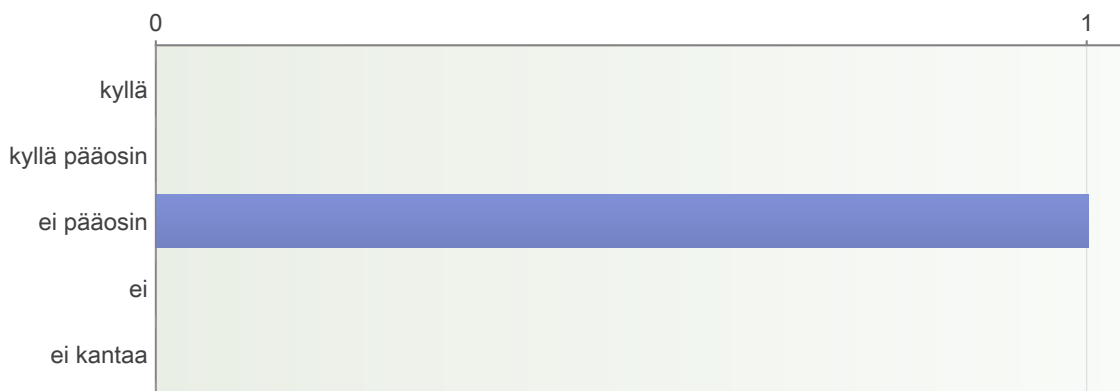

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

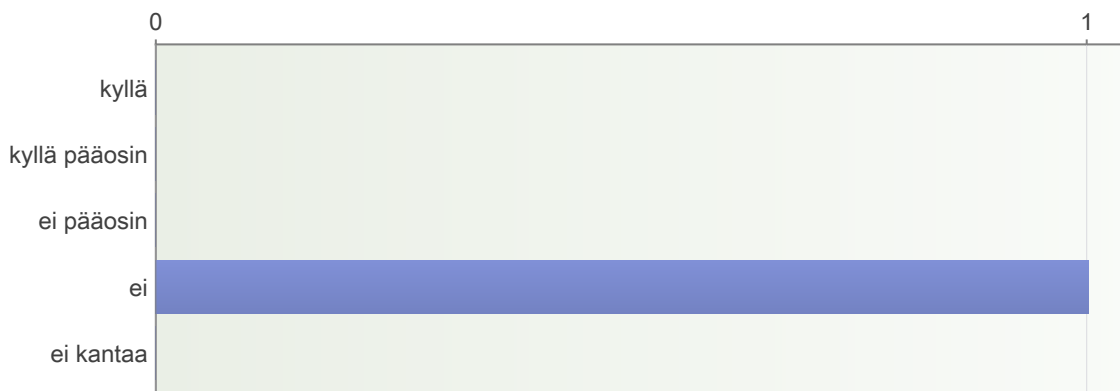
Vastaajien määrä: 1

- Pienille palveluntuottajille syntyy monenlaisia toiminnan esteitä, esim. volyyminvaatimusten kautta. Myös muut ehdot, kuten tiedonantovelvoitteet, tietojärjestelmävaatimukset, sopimusoikeudellinen osaaminen ja vastuu hoitokomplikaatioista vaativat tuottajilta merkittäviä taloudellisia ja henkilöstöön liittyviä resursseja sekä toisaalta myös sellaista riskinottoa, jota on yleensä vain isoilla toimijoilla.

Markkinoilla on käynnissä valtava uudelleen sijoittuminen: isot ostavat pieniä, keskittyminen etenee, hintakilpailu kiristyy. Pienillä toimijoilla ei ole käytännössä mitään mahdollisuuksia toimia markkinoilla isojen kanssa.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutukset, sikäli kuin niitä on lainkaan arvioitu, ovat täysin epärealistisia. Mikään soteuudistukselle asetettu tavoite ei näytä toteutuvan. Asiantuntija-arviot ovat lähes poikkeuksetta erittäin kriittisiä.

Kokoomuslainen markkinointiviestintä välittyy valinnanvapausesityksen yleisperusteluista. Useat oleelliset seikat jäävät kokonaan tarkastelun ulkopuolelle tai ne ohitetaan puolihuolimattomasti.

Uudistus olisi kansainvälisestäkin hyvin radikaali. Suomi näyttää menevän toiseen suuntaan kuin useimmat muut, erilaisia valinnanvapausmalleja kokeilleet maat. Minkäänlaisia riittäviä pilotoinnin tai takaisinvedon malleja ei ole olemassa.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- -

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä yleisesti osa lainsäädännöstä on liian pikkutarkkaa. Se turhaan rajoittaa maakunnan itsehallintoa ja sen mahdollisuuksia tehdä päätöksiä koskien omalle alueelleen soveltuvia ratkaisuja. Toisaalta esitys ei lausu riittävästi monista sellaisista ongelmakohtista, jotka ovat kriittisiä koko uudistuksen onnistumisen kannalta (ks. yllä).

Uudistuksen pohjimmainen tarkoitus on näennäisesti eriarvoisuuden vähentäminen ja yhdenvertaisuuden lisääminen. Tosiasiassa tarkoitus on, että ”jokainen saa valita, mihin yksikköön menee saamaan hoitoa.” Tiedossa ei ole, mitä myönteisiä muutoksia uudistuksella lopulta halutaan saada aikaiseksi. Tavoitteet ja niiden mittaaminen ovat ilmassa. Jokaisen tavoitteen osalta olisi määriteltävä mittaristo, jonka avulla kehitystä seurataan. Mittariston pitää ohjata tulevaisuuden työtä: missä määrin on onnistuttu – tai epäonnistuttu – etenemään tavoitteiden suuntaisesti.

Valinnanvapausesitystä ei voida hyväksyä sen lukuisten ongelmien takia (romuttaa julkisen terveydenhuoltomme). Minkä tahansa ongelmakohtien korjaaminen tulee hyvin kalliiksi ja on hankalaa ilman peruutusmahdollisuutta tai ”uudelleen oppimista”.

Valinnanvapaus voidaan integroida mukaan vasta kun muu rakenne on valmis - malli vaatii edelleen vaiheistamista, porrastamista ja hidastamista.

Valinnanvapauten tulisi suhtautua pragmaattisesti. Esimerkiksi asiakassetelin käytön lisäämisen tulisi perustua maakuntien omiin tarpeisiin ja poliittiseen päätöksentekoon. Valtiotason politiikalla on mahdollista luoda kannustimia maakunnille, jolloin niiden toiminta olisi paitsi taloudellisesti tehokasta myös terveyttä rakentavaa.

Ihmisten valinnat perustuvat helposti pelkkään palvelun saatavuuteen silloinkin, kun objektiivisesti kyseinen asiakas tai potilas ei ollenkaan tarvitsisi kyseistä palvelua. Tästä seuraa palveluiden ylikäyttö ja/tai valinnanvapauden täydellinen riippuvuus alueellisesta tarjonnasta.

Valinnanvapaus ei ole riippuvaista palvelun tuotantotavasta. Se ei siis edellytä markkinoiden täydellistä avaamista. Markkinoilla jo nyt käynnissä oleva uudelleen sijoittuminen on haitallista pienten ja keskusuurten toimijoiden kannalta ja siirtää miljardeja julkista rahaa yksityisiin suuryrityksiin.

Mikäli asiakassetelistä haluttaisiin toimiva, pitäisi olla olemassa tiukat kriteerit sille, mikä hoito on vaikuttavaa, kustannustehokasta ja missä tilanteessa.

Mittaristo, jonka avulla kehitystä seurataan, puuttuu esityksestä. Sen pitäisi ohjata tulevaisuuden työtä: missä määrin on onnistuttu – tai epäonnistuttu – etenemään tavoitteiden suuntaisesti (tutkimukset, pilotointi, vaiheistus). Myös kansainvälisiä vertailuja on syytä tehdä. Esimerkiksi Ruotsista on kantautunut hyvin negatiivisia tietoja terveydenhuoltouudistuksen seurauksista.

Markkinalogiikka siitä, että ”viime kädessä palveluja tarvitsevat ratkaisevat valinnoillaan jakautumisen yksityisen ja julkisen tuotannon välillä” ei pidä paikkaansa, koska kilpailuasetelma ei ole alkujaankaan tasapuolinen. Useimmat myös valinnevat yksityisen, mikä rapauttaa julkisen puolen nopeasti, henkilöstön,

päivystyksen, erikoissairaanhoidon ym. osalta.

Mallin rahoitukseen liittyy edelleen merkittäviä ongelmia ja kannustimien puutetta (sekä kapitaatio- että kiinteän korvauksen malliin). Maakunnalle ei tule riittävää itsehallintoa. Sitä sitoo pääasiassa vain vastuu, mutta ei mahdollisuutta vaikuttaa itse tuon vastuun kantamiseen.

Perusterveydenhuolto ja jonojen purkaminen tarvitsevat lisäresursseja. Sitä, mikä ei ole rikki (eli erikoissairaanhoido), ei kannata korjata. Uudistus pitää tehdä asiakas eli kansalainen edellä – valinnanvapaus tai mikä tahansa muu periaate pitää valjastaa palvelemaan tätä vaatimusta.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.